

סנדלר, אירנה

(יולנטה, 'Jolanta'; Irena Sendler) (נולדה ב-1916). חסידת אומות העולם פולניה. סנדלר היתה אחת החברות הפעילות ביותר ב'ז'גוטה' (Zegota), ארגון המחתרת לסיוע ליהודים, באיזור ורשה. כבר בראשית שלטון הכיבוש של הגרמנים פעלה סנדלר להקל את סבלם של יידיים ומכרים יהודים רבים. היא עבדה במחלקת הסעד של עיריית ורשה וקיבלה רשיון מיוחד לבקר בכול עת שתרצה בגטו, להלכה כדי לפעול למניעת התפשטות מחלות מידבקות. הדבר איפשר לה לספק ליהודים רבים בגדים, תרופות וכסף. בעת שהלכה ברחובות הגטו ענדה על זרועה את הסרט שבו היה מגן-דוד, כשאר יושבי הגטו, וזאת מתוך הזדהות עם העם היהודי וכן מתוך רצון שלא להסב אליה שימת-לב דבר שיסיח אותה מעבודתה.

בסוף קיץ 1942 פנו אל סנדלר להצטרף לז'גוטה שנוסדה אז, והיא הביאה תועלת רבה לארגון משום שכבר לפני-כן גייסה רבים לעבודת הסעד והסיוע שלה, ביניהם חברתה אירנה שולץ, שהיו לה קשרים נרחבים הן בגטו והן בצד ה'ארי' של ורשה. סנדלר התמחתה בהברחת ילדים יהודים מהגטו ובמציאת מיקלט בטוח להם אצל משפחות לא-יהודיות באיזור ורשה. כול אחד מהעובדים עמה מונה לאחראי לכמה גושי בניינים שבהם נמצא מיקלט לילדים יהודים. לס' עצמה היו שמונה או עשר דירות שבהן הסתתרו יהודים בטיפולה. המשפחות שנתנו מיקלט ליהודים קיבלו סיוע כספי מז'גוטה.

באוקטובר 1943 נאסרה סנדלר בידי הגסטפו, הובאה לכלא פביאק (בוורשה) הנודע לשמצה ועונתה באכזריות כדי שתמסור מידע, ומשסירבה לעשות זאת אמרו לה חוקריה שנגזר גורלה למיתה. ואולם, ביום שנקבע להוצאתה להורג שוחררה סנדלר, הודות לשוחד שנתנו חבריה לסוכני הגסטפו. רשמית פורסם בלוחות מודעות שהיא הוצאה להורג. עד תום שלטון הכיבוש של הגרמנים בורשה לא יכלה להופיע בפומבי, אך המשיכה לפעול בחשאי למען ז'גוטה.

ב-1965 הוענק לסנדלר תואר חסידת אומות העולם מטעם יד ושם בירושלים.